

**ПЕРЕДПЛАТА** на „РУСЛАНА“  
вносити: в Австрії:

на цілий рік	24 К
на пів року	12 К
на чверть року	6 К
на місяць	2 К

**За границею:**

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висидною двічі в тижні 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодинокі числа по 10 сотяків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

# РУСЛАН

**християнсько-суспільний** **днівник.**

„Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милоти і віри не возьмеш, бо рукою ми серце і віра руска“. — З Русланових повілків М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 год. по полудни. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцеві в Агенції Соколовського ул. Ягайлонська ч. 1.

Рукописи звертає ся лише на попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланим“ 40 сот. Подяки і привітанні доносеня по 30 сот. від стрічки.

## Нова балканська війна і можливі послідовности.

(X) Дальших подій на Балкані не можна було здержати. Гармати почали знов гриміти на Балкані в сій хвилі, коли перервали ся переговори представників європейських держав. Завдяки незручності і нещирости європейської дипломатії, упорови Балканського союзу і фаталістичній політиці Туреччини має знов плисти кров на Балкані. Шкода тратити слів на те, що би оцінювати вигляди нової війни або пригадувати ся над тим, що Європа буде дальше діяти. Се лише річ ясна, що міжнародне положення стало знов велими поважне, та що й між балканськими державами нема великого одушевлення до війни. В Болгарії уважають дальшу війну неминучою konieczністю, необхідним лихом і не дуже сумать собі сям головою. Що иншого знов у Сербії. Урядово заповідають там вправді, що Сербія буде плечем о плече дальше бороти ся побіч Болгарії. Однак мимо того деякі часописи сербські зовсім виразно задають питаня, о що властиво має Сербія дальше бороти ся, коли не може числити на ніякі придбання, та що навіть тепер уже Болгарія намагає ся недопустити Сербію до участі при поділі Македонії.

В тім часі непевности у заграничній політиці, котра налягає важким тягаром на народи і наносить необчислимі шкоди господарському життю день в день, склала ся многоважна подія, котра може велими заважити в найближшій часі на дальшій розвитку подій. Наш монарх, котрого справедливо весь світ поважає яко володаря мира, а котрому внутрішнє миролюбиве переконанє в останних часах веліло привести неодну велику жертву, вислав окремих відіоручником кн. Гогенльо-

ге письмо до царя. Сей крок нашого монарха повинні в Петербурзі належно оцінити. Хоч зміст сего письма очевидно є строгою тайною, однак можна припускати, що цар в нім подає поводи австро-угорської заграничної політики що до теперішних міжнародних питань а zarazом зазначає становище нашої монархії в будучині що до балканської справи.

Миролюбиве переконанє царя Миколая не підлягає найменшому сумнівові, а почувши з так міродатного боку погляди про становище нашої монархії і її бажаня, найде неперечно дороги і способи, що би спинати неурядовий і для мира велими грізний рух панславистичний і націоналістичний в Росії. Коли би се було виконане, то настав би новий зворот у взаєминах між Росією і Австро-Угорщиною Цар Франц Йосиф дав почин до приязного порозуміння і можна лише бажати, що би в Росії зрозуміли се і що би се змаганє вінчало ся бажаним успіхом.

До найтрудніших справ, котрі причиняють ся до грози сучасного положення, належить також румунський болгарський спір. Переговори між сими державами проволікають ся вже тяжкими без усякого видимого вислідку і не можна дивувати ся, що знеохочена сям Румунія пре до остаточного рішення. Вість, будто би Румунія мала намір у новій війні взяти участь побіч Болгарії, є зовсім безосновна, а пущена очевидно в тій цілі, що би Туреччині нагнати страху. Бо обвиняючи вже сю обставину, що Румунія не має потреби мішати ся в болгарську війну, настрої в Румунії є прямо ворожий супроти Болгар, досить вказати на численні маніфестації, котрі пруть Румунію прямо до війни з Болгарією.

Яке Румунія займе тепер становище, се велике питанє, але румунські дипломатичні круги мали все то переконанє, що Румунія не може ждати до часу, аж Адриянополь по-

паде ся в руки Болгар, бо тоді очевидно Болгарія ще більше опирала би ся румунським домаганям. Кабинет Майореску дає вправді поруку, що тепер Румунія не виступить оружью, бо се ще більше утруднило би ціле положення. Однак в теперішних часах найкрасші наміри упадають нераз протягом ночі. Коли би Румунія вмішала ся в сю нову війну балканську, тоді очевидно пропав європейський мир.

Французский „Temps“ звіщає, що між Софією і Букарештом послідувало порозумінє засадниче, однак ся вість не відповідає дійсности. Можна хіба числити на холодний розум, що він зуміє усунути найбільші небезпеки.

## Кілька заміток про організаційну роботу між народом.

В часописі „Діло“ з дня 27. січня 1913 звиває оден із дописців з Каменеччини учитель до організаційної роботи по селах і недвозначно висказує ся, що праця народна сьвященників не приносить для народу хісна. Селу ідейному покликкови ми не малиб нічо заквітати, колиб з него не вибивала ся на перед односторонна а навіть хибна для народної справи гадка. Отже після розуміння дописця повинні заняти ся справою народної організації в краю народні учителі, лишаючи вплив сьвященників на своїх прихожан на боці. По нашій думці такий почин викликав би не дуже то добрі наслідки на взаємини учителів до сьвященників. Народної і то строго народної роботи над просвітою селян ми инакше не повинні розуміти, як тільки в той спосіб, що нею повинні заняти ся всі сі одиниці, які є

способні повести сей нарід вперед на економічно-господарським і просвітнім та організаційнім полі. Нам байдуже, чи се робить сьвященник, чи сьвітська людина. Ми повинні дивити ся на роботу, в якій повинні ми сказати собі: „руки проч від станових чи партійних сварів і витворюваня ріжниць особистої, становой чи партійної ціли!“

Нарід же з отвертими раменами на роботу наших інтелігентів і приймає сю роботу радо, без огляду на се, чи її сповняє учитель, чи сьвященник, чи чоловік в иншого стану. Нехай лише ся робота буде щира, в якій бодай хоч про людське око не буде особистих, чи яких там инших цілей. Дописець „Діла“ чепив ся не конче безпечною кляча, коли з помяненем людей, що будь що будь мають історичну заслугу, хоче передати роботу иншим людям, котрі сповняючи роль своїх верховодів, зовсім несвідомо можуть повести наш нарід в той бік, куди не бажала собі їх бачити наша народна ідея і витворити серед нашого народу повне недовіре як до одних так і других, як до сьвященників, так і до своїх нових ідейних провідників учителів.

Не велика річ видвинути на політичний овид народних учителів даючи їм вороже оружье в руки, як сіяне серед селян ворожнечі супроти сьвященників, а важніша річ є, нести ключі до всеї суспільности, на всіх обсягах єї народного, політичного і суспільного життя — стримуваного народу, що би звидняла ся в одну спільну цілість і старала ся поволи з себе здіймати ярмо темноти. Коли кождий свідомий горожанин-Українець представить собі ясно цілі народної праці, тоді кождий буде старати ся в порозуміню працювати над організованем народних верств.

В кождім селі учитель і сьвященник, се майже вся інтелігенція, чиж мають учителі самі без якого небудь порозуміння із сьвященниками брати ся до організаційної роботи, та

І. Н. Поталенко.

## Маленька гра.

(Дальше.)

III.

Зелений шувар, по ту сторону ріки, тихо колісав ся і рівночасно то наклонював, то знов піднімав свої довгі волоса ті головки. Він не шумів, а тільки ледви чути шептав якусь монотонну мелодію. Сонце зайшло і настали ясні сумерки, коли небо, освітлюване далекими лучами невидимого вже на землі сонця, ще прозачне і зв'язди ще не засіяли; коли на заході догорюють ярко-рожеві сліди сонця, яке що йно відійшло в незвісну сторону світа; коли птиці доспівають свої останні пісні і укладають ся в своїх гніздах; коли денна спекота зміняє ся вечірним холодом. Річка видавала ся суворо нахмуреною від тумана, що цілком її прикрив.

— Який чудовий вечер, чи неправда? — кликнула з одушевленем Надія Александрівна, коли они сіли разом на лавочці.

— Так! — відповів коротко Прасов.

Він був занятий своїми гадками. Він думав про те, що она може сказати? Чи справді він в тім, на вид, щасливим кутку природи попав на жінку, способну вилити свої почуваня перед чоловіком, якого що йно стрінула? Іншими словами — чи справді его жеде звичайна тривіальність, легка пригода за плечима мужа. Він пильно вдивив ся в лице Надії Александрівної і не завважав в нім нічого такого, що могло би оправдувати его

побоюваня. Оно було поважне, і як ему видавало ся, бліде. В очах пробивала ся рішучість і сконцентрованє. Она, очевидно, так само, як він, була занята своїми гадками. Они кілька минут мовчали.

— Про жінку привикли говорити, що она слабе сотворилє у всіх відношенях, не лише фізично, але й морально! почала твердо Надія Александрівна. — Здавало би ся, що звідси простий висновок: коли дорожшій жінкою, то треба всіми силами оберегати її від спокуси. Прецінь слабість на кождім кроці стрічає спокуси, чи не правда?

— Поки що — правда.

— Але крім слабости є ще на світі самобільність і гордість. Жінка, яка шанує себе, не може лишати ся спокійною, коли її міняють на... безроз!

— Надіє Александрівна! Оставте!... кликнув Прасов, почувши, яким дрожащим і повним негодованя голосом сказала она послідні слова.

— Се правда. Прецінь ви се бачили! — продовжала она. — А я пересвідчила ся про те не нині. Я пять літ замужна, а ось вже три роки, як я переносу сю зневагу. Она розвивала ся поступенно і тепер, здає ся, дійшла до останних границь. Повірте, що коли би у мене в душі не накопило ся багато горечи, коли би я не дійшла до тої точки, коли вже нема сили терпіти, то я не завела би з вами про те розмови нині, на другий день вашого приїзду... підждала би, хоть би з приличности, кілька днів. Прецінь я вас не знаю. Я лише підозріваю, що ви чесний чоловік, що вам можна завірити... А чому?... Я

на се не могла би відповісти. Так, з внішнього вигляду — і тільки..

Она замовкла. Прасов також мовчав. Тепер він вже зрозумів, що его побоюваня були даремні, що не тривіальна історія жеде его, а щось більше глибокого і поважного. Але яке вкінці питанє она поставить ему і яка роль жеде его в тій, може бути, драмі, він ще не міг вгадати. Він поглянув на неї. Її поблідле лице покрило ся пятами румянця, очи були розпалені, як у чоловіка, що готов заплакати. Було ясно, що она сама потрясена своїми словами. Всяке положенє, як довго не тягнуло би ся, як часто не накоплювала би ся в душі від него горич, тільки тоді з повною ясностию дасть ся відчувти, коли вискажемо его на голос перед лицем другого живого чоловіка. Часом чоловік навіть не підозріває всего трагізму свого положеня, хоть відчуває весь его тягар і коли его случайно нараз вискаже, сформулує его ясно і виразно, тоді попадає в переляк від обнаженої правди. Надія Александрівна відчувала тепер щось подібного. Її схвильованє степенувало ся ще тим, що она висказала все те чоловікови, якого майже не знала. Але она продовжала:

— Як друга мого мужа, я прошу вас, Николаю Сергєевичу, скажіть, що мені робити, як поступити?

Він все таки мовчав. Як, в дійсности, відразу відповісти на таке питанє? Се прецінь вже не розмова, яку они вели перед обідом, де можна було справити ся сею, або иншою грою слів. Тут приходило ся розв'язати різко поставлене життєве питанє.

— Що ж ви мовчите? викам, протяжним голосом запитала Надія Александрівна.

— Я ще не знаю. Я ще не можу відповісти на таке важне питанє!.. — відповів він.

І се була відповідь по чистій совісті, а сказані були єї слова так правдиво і з такою щиростию, що Надія Александрівна зрозуміла се.

— Я розумію! Ви віднесли ся серіозно і боїте ся взяти на себе відповідальність в такій справі!... промовила она давним голосом.

Але нараз її голос і манєра змінили ся; она якось незвичайно весело і заціпливо підняла голову і сказала живим, а навіть різким голосом:

— Ви не знаєте, а я знаю! Так, я знаю!..

— Що ж?

В її очах заблис цілком вниший огонь, як видавало ся Прасову, ясний і злосний, тонкі губи стиснули ся.

— Так, я знаю що!... повторила она. — Я знаю що!... Але я вам сего не скажу!

Прасов поглянув на неї і здивував ся сею переменою, яка в его очах звершила ся з сею жінкою. Перед пяти хвилями ще була она поважна, сконцентрована, а тепер вся дихала якоюсь рішучостию, готовостию підняти ся чогось значного, може й рокового і перед нічим не здержати ся. В сю хвилю она видавала ся ему ще красою, чим ранше.

Она підняла ся з лавочки.

— Перейдемо ся і, про мене, вернемо домів! Уже темніє!... Зв'язди запалюють ся... Темнота і зв'язди не дуже сприяють.. вірности. А як до сего добра ще й місяць зійде,



чи така робота, котра би йшла в супереч сеї чи тої особи буде стремити до поступу; чи наш все не дуже довірчивий селянин повірить в ідейність праці одного інтелігента на селі, коли сеї інтелігент буде хоч би приватно ворожо відносити ся до другого?

Ні, сею дорогою не дійдемо до цілі; краще оно буде, коли до народної роботи стане кожний, хто зрозумів ідею відродіння народу, хто зуміє відріжнити свої особисті справи від справ загальних, хто набере на стільки волі і такту в своїм поступованю, що собою не викопаве гробу власній чи то чужій ідейній народній роботі. Не виключно до священика чи виключно до учителя належить народна робота; она повинна бути усім спільна, як спільний є нам наш нарід і як спільні є його народні інтереси.

Ми не противні роботі нашого ідейного українського учительства, онож живе серед сіл і знає потреби, нехайже ся робота буде обдурена, яка би не вводила взаємного ворогованя супротив священиків, бо сим дамо оруже в руки наших противників, які можуть нам принести необчислимі шкоди і тиката нам в очи, що у нас нема народної (не кажу партійної) єдності і карности.

Партійність?! У нас ся партійність є нашою індивідуальною хворобою, котра у великій мірі народови несе необчислимі шкоди. Се діє ся тому, що люди, котрі верховодять даною партією, мають свої особисті чи родинні інтереси і, використовують не одиниці, а цілі тисячі слабо орієнтуємих ся одиниць ізза своєї сироти. Так не може прийти до злуки Соколів із Січами Трильовського, бо тут грають ролю інтереси одиниць. А наше українське священицтво, чи оно инакше поступає? Замість стояти під одним народним прапором, як стоїть наша греко-католицька Церква, оно розділило ся на три громади: перша і найважнійша, бо в ній найбільше згуртовані наші священики, се партія народних демократів, при котрих становлять гейби ліве крило радикали згід стягу Трильовського і соціялісти. Другу групу становлять священики, що спільно із великим числом світських людей становлять християнсько-супільну партію. Третю громаду становлять священики обох москвофільських відломків, котрі все оглядають ся на північний схід (гл. „Восток“).

Перейдемо тепер по черзі коротко роботу поодиноких партій.

Перша то національно-демократична, котра — як сказано — половила велику кількість священиків, але хіба на се, щоб мати з них поміч при ріжних виборах до союму і парламенту. Сі священики — як висказують ся деякі наші діячі, мають служити орудами при народній роботі до якогось часу, поки нарід не освідомить ся. З хвилию, коли приборкані священики, усунувши ся від народної роботи впусять до неї ріжні живля, тоді стане ся священик для націонал-демократичної праці непотрібний а тим самим не

тоді вже справа буде цілком на лийй до рові...

І она розсміяла ся дзвінким сміхом, який весело поніє ся по ріці і прошумів у шуварі.

Чому ви себе дражните? — сказав Правосов. Пречінь вас се не дешево коштує?

Они пішли разом. Надія Александрівна нічого не відповіла на его останну замітку. Сторож онять стрівув їх біля куреня і, знявши шапку, поклонив ся.

— Туди пан йшли, сказав він.

Надія Александрівна здивувала ся.

— Чи шукали мене? спитала.

— Ні, они питали за ковалем Прохором, дуже їм потрібний... При півкритім повозі обрус тріє.

— Бачите?... промовила она, звернувши ся до Правосова... І якже мені не розчарувати ся?

Остальну дорогу домів перейшли они мовчки. Обридлов дійсно клопотав ся біля повоза; коваль уважно оглядав обруч.

— А, привітав їх Петро Алексієвич, — ну, що? Гарний сад? Зауцешний тільки, ніколи займати ся ним! Ось вже в будучім році займу ся! Уяви собі, брате, яке нещастє: завтра хотів я тебе занести на рибний „завод“ і нараз зіпсував ся повіз! Доведе се їхати на візку!...

(Дальше буде).

буде для него місця в народно-демократичній партії.

Щоби нас не посуджувано о пустословне підозріване, скажемо для доказу лише одно, що від чотирох літ виїздили питомці духовної семінарії у львівський повіт і мали відчитати в зорганізованих читальнях „Просвіти“, а де таких читалень не було, там їх основували. Коли вже така робота пішла далеко вперед, тоді націонал-демократи, щоби не стратити ґрунту під ногами (бо ось готові сі питомці повести нарід до християнських супільників!) починають вводити кринику в згаданих читальнях і підмовляють селян, щоби ті питомцями відказували вступу в відчитанні в читальня, бо мовляв нашим селянам вже досить „клерикалізму“. Се на разі початок роботи.

Хто прожис, той побачить, як наших священиків будуть усувати від народної роботи виключно тому, що они священики і що готові віцплювати у наш нарід віби то небезпечні основи „клерикалізму“. Стане ся таке, яке водять ся тепер з ідейними одиницями питомців. Що ся підпольна робота починає підходити під неодну збудовану грошем священиків інституцію, котра доси має ще бодай симпатію у священиків, можна навести і такі приміри, де націонал-демократи починають проти таких інституцій вювати лише тому, що там засідають священики, котрі, мовляв, готові вводити до сих інституцій „клерикального“ духа. Прожисемо, побачимо, куди заведуть наші н. демократи своїх со-партийних священиків.

Християнські супільники?!

Се прямо бурює національно-демократів сама згадка, що хтось має відвагу причислювати ся до християнських супільників, се прямо народні зрадники. „Миж прецінь усі християни, нам не потреба християнських супільників!“ Скорше по їх думці придали ся би нам атеїсти, радикали, чи навіть толостоївці чи буддисти, чим християнські супільники! Терором приневолений не оден крити ся із своїми християнськими поглядами, щоби не стратити ласки у н.-демократів. Сей християнізм, завдяки якому наші Русини-Українці остали доси при своїй вірі і народности, сей сам християнізм стає солию в оці наших внукам чи правнукам славних колись праддівборців за святю віру і наш український нарід.

Та не в силі були колись зломати наших праддів вороги чужі, не в силі будуть і зломати і звести нині нас наші противники рідні діти славних праддів. За святю віру і нарід стояли наші прадди, за святю руско-католицьку віру і український нарід постоїмо і ми, бо віримо, що хто тратить віру, сей тратить і народність. Тому то ми не до поодиноких людей почину а вперед до усеї інтелігенції а особливо до учителів і священиків кличемо в імя народної ідеї, щоби спільно і в порозуміню (оставивши на боці свої особисті ворогованя) працювали для добра свого рідного народу.

Нехай вперед інтелігенція організує свого духа в імя Церкви і народу, а відтак нехай щирою і совістю працею докаже сего, що, як не знищили нас доси чужі вороги, то і свої не в силі вирвати нам віру в кращу будучність українського народу.

Ще кілька стрічок належало би присвятити нашому москвофільському болякови, до якого — як згадано — належить на щасте, невеличкий гурт священиків. Ся чорна пляма на нашім народнім організмі єствує лише завдяки пособіям із внї і щирим хоч також не безітересовним симпатіям чужих і наших противників. Москвофільство у інших народів не є таке вельми шкідливе, як у нас; у нас слово: москвофіл є рівнозначне що Москаль. У нас старають ся наші домородні Москалі вводити православе, щоби в ним ввести і царславе, гравітуєче туди, де нашою українському народови не дозволяють розвинути свою рідну народну українську ідею. І тут в краю своїх славних праддів козацких правнуки погані хочуть наш несвідомий народ запрягти в московскі шори.

Тож не пора нам на сvari і усебичі а пора всім, у кого знанє і сили, стати і брати ся до обдуманой організації і праці над нашим селянством і міщанством, щоби зберегти его при християнсько-католицькій вірі при руско-католицьким обряді та при рідній народности українській.

### Війна на Балкані.

Острілюване Адриянополя відбувало ся вчера ві всіх частях обложного перстеня. „Daily Mail“ доносить з Білгороду, що коло Адриянополя головно чинио є сербска артилерія. Привезено там 40 сербских гармат. Дві дільниці Адриянополя стоять в полуміні. „Loc. Anzeiger“ пише в телеграмі з Софії, що борба артилерії під Адриянополем дальше триває майже без перерви. Після нествержевої чутки около 100 жовнів мало піддати ся. Бомбардоване Адриянополя має так довго тривати, аж буде можливий загальний приступ. Болгари здогадують ся, що се наступить найпізніше за 5 днів. Тому що більшість до мів в Адриянополи є з дерева, кажуть, що мсто згорять до тла. Що до борби на лінії Чаталджи, то нема доси вістий. Непотверджева чутка каже про ворохобно серед турецьких жовнів.

Райтер звіщає: Урядово повідомляють, що комендант Адриянополя прислав 4. с. м. о год. 6½ вечером отсю депешу: Ворог бомбардує місто, ввало 183 гранатів і 11 шрапнелів. 53 доми стоїть в огні.

Після насивної вчера о 10. год. вечером депеші, в Адриянополи видно в чотирох місцях огонь. На Чаталджи відбувають ся лише менші сутячки, на лінії Галіполі прийшло до більшої битви, Болгари мали посунути ся вперед до Мерфете і Шарківай.

Біля Каваклітене на области Галіполіс вударил ся два болгарскі полки з турецьким війском. Про судьбу битви нема ще подробиць.

Турецка лодка „Зогаф“ заатакувала болгарскі становища біля Міріозіто над морем Мармара. 300 Болгарів мало по-лячи.

В депеші з Риму доносить „Daily News“, що Турки довершили успішного випадку із Скутари, наносячи важкий погром Сербам. При помочи Альбанців взяли в полон два сербскі батальони, але випустили їх на свободу під условієм, що не возмуть більше участі в борбі.

Потверджує ся чутка, що Турки на ново з добули місто Коріду.

Великий везир відіхав в товаристві секретаря на лівию Чаталджи. Кн. Сайд буде управляти в часі его неприсутности везиратом.

#### Дневний приказ Савова.

Начальний болгарский вожд Савов вислав до армії слідуючий дневний приказ: „Спосіб, в яким Турки вели мирові переговори, виказав, що йшло їм лише о те, щоби зискати на часі. Однак помилили ся, бо сей час був болгарскою армією на те визисканий, щоби зосередити всі сили з інших театрів війни до Тракії, щоби заосмотрити ся в середники поживи і амуніції. Болгарска армія є тепер бойкійша, як перед початком війни і зуміє прогнати за море до Азії слабшого від себе ворога“.

#### Становище дипломатії.

Із дипломатичних жерел в Царгороді довідую ся тамошний дописець „Frankf. Ztg.“, що коли би Болгари не зуміли здобути Адриянополя, то дипломатія поверне до первної предлоги Грея, щоби знеутралізувати Адриянополь.

„Loc. Anz.“ звіщає з Лондона, що нинішні збори амбасадорів будуть розглядати спосіб супроти болгарської акції біля Галіполі, де безпосередна небезпека може загрожувати Дарданелям. Після інформацій з турецьких кругів, становище Турків в Галіполі має бути дуже добре. Турецьке правительство не боїть ся безпосередної небезпеки для Царгорода. На нині заповіджено конференцію великого везира з російським амбасадором, який, як зачувати, в порозуміню з представниками інших великодержав має поставити в везирови дуже важну предлогу.

#### Румунсько-болгарска задирика

Наспів вже до Букарешту протокол румунсько-болгарских переговорів. З поінформованого місця доносять, що болгарскі предлоги вправді не вдоволяють румунського правительства, але ляють основу до дальших переговорів. Тепер розглядає ся спосіб, в яким мають відбувати ся дальші переговори, а також питанє, чи їх місцем має бути Букарешт чи Софія.

До „Reichspost“ телеграфують, що в ці-

лій Румунії проявляє ся воєнна горячка. На всіх двірцях повно війска. Про війну говорять, наче про порішену справу. Здогадують ся, що Румунія приступить до овлади Силістриї.

#### Роля Росії в румунсько-болгарській задириці.

Російське посольство в Букарешті вислало просьбу до румунської печати, щоби она зволила заперечити невірні (?) вісті про грізбу Росії під адресою Румунії. Російське правительство від початку пересилена мало лише один намір, а саме, щоби приязними порадами як в Софії так також в Букарешті довести до скорої полагоди болгарско-румунського спору. Змаганем Росії є сей спір в такий спосіб розв'язати, щоби сотворити основу до як найкрасших відносин в будучині між сими обома державами, запряженними і сполученими релігійними узлами з Росією.

### Присмо відновити передплату.

### НОВИНКИ.

— Календар. В патиццю: руско-кат.: Григорія; римо-кат.: Ромуальда. — В суботу: руско-кат.: Ксенофонта; римо-кат.: Йоана з М.

— Здоров'є цісаря. „Die Zeit“ рімуче заперече кружляючі вчера по Відні чутки про не конче добрий стан здоров'я цісаря. Дневник заявляє, що стан здоров'я монарха є вювній вдоволяючий; цісар встав в звичайній годині, працював з малою перервою до полудня, почім відбув довний прохід в галерії шенбрунського замку.

— Лист нашого цісаря до царя. Вісті, що наспіли з Петербурга про прийняте підполковника кн. Гогенльогого у царя, є дуже скупі. Нема також ніяких подробиць про зміст цісарського листа, ні також про відповідь на сей лист. Судячи по вітїлних обставинах, прийняте кн. Гогенльогого на царскім дворі було дуже сердечне. Також в петербурскій печати заввав кн. Гогенльогого сердечной прихильности, що разом свідчило би про успішність его місії.

Цар запросив кн. Гогенльогого на лови до Ропші. Однак, здає ся, що ізза дуже сильних морозів сих ловів не буде. Кн. Гогенльогого має завтра виїхати з поверотом до Відня з листом від царя до нашого цісаря. Вчера звідав він собор Павла і Петра і зложив на гробі в. кн. Володимира вінець; опісля відвідав ріжні личности, між иншими також міністра Сазонова.

„Loc. Anzeiger“ доносить з Петербурга: Приїзд кн. Гогенльогого і его післанництво займають в високій степені всіх російських політиків, які уважають сі дві події політичними величезної ваги. Вісті з Петербурга не полишають найменшого сумніву, що відповідь царя буде так само мирова, як цісарске письмо.

Лист цісаря викликав в Білгороді велике зацікавленє. Дневники дають вислів поглядю, що письмо відносить ся до сербської справи і боїть ся, що порозумінє між Австрією і Росією привде до висліду ціною сербских інтересів. Зрозуміле протє, що Сербія із занепокоєнем відносять ся до зближеня між Австрією і Росією.

Але ще більше занепокоєні дружбою Австрії з Росією російскі чорносотенні націоналісти. В приватнім мешканю Башмакова відбула ся вчера нарада „Славянського общества“ і „Галицко-русскаго общества“. Раджено над положенем, витвореним висланем до царя відручного письма нашого цісаря. Бесідники добавували в акції австрійського монарха пробу налякати Росію, яка — на їх думку — морально і оружно є готова до війни з Австрією, і домагали ся, щоби Росія рішучо не дозволила витрутити собі оруже з рук. Раджено дальше над конечностию вислання в як найскорішій часі меморіялу до царя, в яким звернено би его увагу на се, що цілий російський нарід не бажає собі упокоряючого порозуміння з Австрією.

А може сі збори відбули ся не без доброго відома російського правительства? Таж петербурска агенція власне нині заперече вісті, немов би російське правительство забороило юдити проти Австрії на всяких „славянских“ зборах..



— **Falszerze historyi.** Суботніша „Gazeta Wieszorna“ (з 1. лютого 1913.) відозвала ся на наші замітки (ч. 19. і 23. с. р.) з поновними крутітьствами, приправленими до того замість аргументами, „gnójówka“ (ipsissima verba) після власної рецепти. Хвалить ся „G. W.“ адемаскованем „metody bizantyńskiej“ проф. Колесси і посла К. Левицького, хоч ми вздемаскували методу „nie honorowe, ale zdrowo“ редакції „Gazety wieczornej“. Тепер знов пише ся часопись з цинізмом: „Bespōśrednio po ukazaniu się artykułu p. Kolessy stwierdziliśmy, że podając historię lwowskiego uniwersytetu „zapomniali“ p. K. dodać, iż po rozporządzeniu z r. 1871. przysły rozporządzenia z 1. 1879 і 1882. Nazwaliśmy też takie „zapomnienie“ właściwem w tym wypadku mianem: falszowaniem historyi. „Ruslan“ może się o to gniewać, lub nie: jak długo p. Kolessa nie u zupełni swych wynurzeń zgodnie z faktycznym stanem rzeczy — innej nomenklatury jego artykułowi przydać nie możemy“.

Ми не маємо потреби гнівати ся, але маємо повну основу назвати поступоване „Gazety Wieszornej“ „właściwem w tym wypadku mianem: falszowaniem historyi“. Констатуємо іменно зі своєї сторони, що:

1. В ч. 1105 „Gazety Wieszornej“ з 24. січня с. р. в передовиці п. з. „Falszerzowi historyi“ не ма ніякої згадки про розпорядок з 1882. р.

2. В тій самій передовиці читаємо зате: „Czyż prof. Kolessa nie wie, jak postanowienie cesarskie z r. 1879 orzeka co do języka wykładowego na uniwersytecie lwowskim“ а до сего доданий цитат: „alle Professoren in der Regel zur Abhaltung der ihnen obliegenden Vorlesungen in der polnischen Sprache verbunden sind“, хоч містить ся він не в Найвській постанові з 1879. р. а в міністерияльнім розпорядку з 1882. р. (Beck-Kelle ч. 15), про котрий „Gazeta Wieszorna“ не згадала ні словом.

3. Про викладний язык (польський і руский) на Львівській Унів. говорить Найв. постановою з 1871. р. (Beck-Kelle ч. 13), а не Найв. постановою з 1879. р., котра говорить лише про „Geschäftssprache der Akad. Behörden“ та про язык екзамінаційних комісій (Beck-Kelle ч. 14).

4. Міністерияльній розпорядок з 1882. р. не може уневажити Найв. постанови з 1871. р., що ствердив проф. Стажинський в „Historyi Uniw. Lwows.“ (II, ст. 54) словами: „ten nowy stan prawny (z 1882. r.) polega tylko na reskrypcie ministerjalnym, nie mogącym deregować Najwyższych postanowień.“ Се рівнож „G. W.“ зігнувала!

Отже замість обливати нас „gnójówką“, нехай „Gazeta Wieszorna“ подасть річеві аргументи, а як довго сего не зробить, не можемо дати їй артикулові „innej nomenklatury“, як: „falszowanie historyi“.

— **Маніфест академічної молодіжні.** Представники української академічної молодіжні оголосили маніфест, в яким заявляють, що не спускають ока із справи основи самостійного українського університету, але заки сей університет стане, будуть боронити прав української мови на естувочі утравістичнім університеті у Львові.

— **Зміни на начальних становищах.** Орган Кошута „Budapest“ доносить, що в найближшій часі уступить предсідник Лукач і стане імовірно спільним міністром скарбу замість д-ра Білльського, який є найближшим кандидатом на предсідника міністрів в Австрії.

— **Недуга бл. п. кардинала Нагля** не появляла ся нечаяно. Вже поперх пів року тому назад жалував ся Покійник на біль в грудях і умучене в ногах. Мимо просьб і нагленя окруженя не піддав ся він лікарским оглядинам, виправдуючи своє ослаблене зміною воздуха. Прийшов Евхаристийний конгрес і час великих трудів, які Покійник, не оглядаючи ся на своє здоровля, в величаве уладжене его вложив. Опісля мусів їхати до Риму і навіть ще на Різдро відправив Богослуженя в церкві св. Стефана. Але се була вже остання прилюдна Служба Господеві. Кардинал знеміг цілком, а прикладаний спеціаліст др. Ортіер стверив недомагана нирок від зморщеня, що спричинювало подагру і інші недомагана.

Як прилюдний діяч на католицькій ниві дав ся особливе пізнати покійний кардинал від 1910 року, коли зістав коадютором, а опісля архієпископом. Зорганізував архієпископство, оживив працю в католицьких товариствах,

заявляв ся катехитикою в школах, съїтив при міром ревности. Останнім его виступом була оборона нероздільности супружеств в палаті вельмож. На кілька годин перед смертию сказав: „Небо є гарне, але прощанє із землею приходить мені тяжко“. Сі слова характерно зують жажду праці бл. п. кардинала.

— **Пояснення до військового закона.** Міністерство війни видало недавно розпорядок з поясненнями до нового військового закона. Найважніші постанови сего розпорядка є ось які: Докази естованя причини до домагання відпоченя військової служби, треба що року на ново предкладати. §. 35. нового військового закона допускає полекші для тих зобовязаних до військової служби, які мусять удержувати отця, діда або тестя, не здібних до зарібку; отже коли сі переступили 65. рік життя, тоді не треба предкладати окремого доказу їх нездібности до зарібку, але коли ще не переступили сего року, треба предложити такі докази, потверджені адміністраційними властями. Тих, яких взято до війська ще в часі важности військового закона з 1899. р., не буде обовязувати новий закон, з виїмком тих, яких зачислено до контінгента 1912/13. В повітах, де є доволі учительских сил, можуть бути учительским силам педагогічних заведень признані полекші запасової резерви, або відпочене звичайної служби лише в кожнім поодинокім випадку тоді, коли на се дозволять окремо міністер війни, вглядно міністер краввої оборони. Обовязаних до військової служби, які на основі 32. пар. давного військового закона були на відпустці, а в межичасі одержали учительський патент, буде обовязувати давний військовий закон, се значить, що будуть приділені до запасової резерви.

— **Ватикан а Сербія.** Сербський міністер просвіти Йованович заявив звітнікови „Slovenska“, що вправді доси ще не розпочато переговорів межи сербским правительством а Ватиканом в справі конкордату, але небаком они зачнуть ся. Конкордат сей не має обнимати лише ново здобутих земель, але має відносити ся також до цілої Сербії.

— **Огонь.** Сегодня досвіта о 4. год. вибухла у Львові грізна пожежа в лісовій школі коло ул. Зиблякевича. На ратунок вихали два пожежні табори і здавили огонь так, що згоріла лише криша на лівім крилі школи. Причина огня незвісна. В місті говорено рано про пожежу в давнім монастирі СС. Василянко, власности „Нар. Дому“. Сей дім є четвертий з ряду від лісової школи, а якийсь страшко розширив ту чутку так, що она дістала ся навіть до ранішних дневників.

— **Будівляна катастрофа.** Вчора коло 9. год. вночі завалив ся т. з. огневий мур недавно вибудованої триповерхової каменіці при ул. Жюковській у Львові і упав на кришу сусідного партерового дому. Румовище завалило своїм тягарем кришу і стелю над одною кімнатою партерового дому, де мешкав 75-літній жебрак з жінкою і з 6 дітьми. Страшний гук і тріск ломаної криші збудив інших мешканців сего дому і сі поспішили зараз заспаній звалищами родині з помічю. Коль нещасливих видобула з під цегол ратунокова поготова виявило ся, що тяжко покалічив ся лише старець, а прочі легко. Виновником катастрофа є архітект, який при будові не дбав про се, як буде, лише цюба докінчити будову і взяти гроші.

— **Убийство.** Вночі з суботи на неділю напали на корчмаря Голєндера під Горлицями опришки. Коли нападений зачав кликати о ратунок, тоді так страшно опришки его покалічили, що небаком помер.

— **Смертний випадок в лісі.** В громадскім лісі в Боянові, жидачівського повіта, була занята при вирубі Анна Красівна з Дубравки, тамошного повіта. Оноді она підтяла дерево, яке упало і убило її на місці.

— **Чи російської китайська війна?** З Харбіну приходять вісти, що воєнні кроки між Китаєм і Росією є неминучою річю. Уоруженя на цілій лінії по обох сторонах ведуть ся в прискоренім темпі. Здає ся, що в звязі з сею обставиною стоить відкликане російського шпиталя з Нішу (в Сербії) телеграфічно до Петербурга.

— **Нагорода за зраду.** Звісного москаля зпід Городка д-ра Вергуна, який є тепер співробітником в „Нов-ім Време-ні“ і продукує ся по цілій Росії в юджено проти Австрії, має за іменувану російський міністер просвіти Кассо професором славистики на петербурскім університеті. Вергун на гвалт учить ся до магі-

стерського іспиту, який буде адавати в однім з провінціонálních університетів, а Бобрінський погущив всі пружини, цюба Дмитро зпід Городка дістав професорство як заплату за зраду свого народа. Але як привитають нового „ученого“ студенти російських університетів, бож в 1900 році київські студенти висвистали его. Хіба що жандармерія поможе ему „викладати“.

— **Вибух в фабриці.** З Ціриха доносять, що в тамошній електро-технічній фабриці коло місцевини Зебад наступив великий вибух в хвили, коли директор Кіне робив якісь до свіді. Директор згинув на місці. Огонь знищив будинок фабрики. Шкоду обчисляють на 100.000 франків.

— **Нові німецькі поштові значки.** Небаком появлять ся в Німеччині нові поштові значки, видані для вшанованя ювілея правління цесаря Вільгельма II. Значки мають мусть замість виду Германії, портрет цесаря Вільгельма і будуть більша-барвні. Ужидати мусть їх лише в 1913. р. Будуть видані в обмеженім числі.

— **Смерть винахідника машин до писаня.** В Новім Йорці помер винахідник машини до писаня, Жам Бартлет Гамовд.

**Оповіді.**

— **З Копичинець.** Заходом тов. „Руска Бесіда“ в Копичинцях відбудуть ся поминальні вечери в честь М. Лисенка дня 9. лютого о год. 8. вечером в салі „Народного Дому“ при ласкавій співучасті Зпов. п-ни Мстислави Білльської (фортепян), Веч. оо. радника Евгена Купчиньського (цитра), Абрисовського Льва (барит. сольо) і Евгена Турули (диригент). По вечерницях съвятчий комерс. Духід на „Рідну Школу“.

**Посмертні оповістки.**

— **О. Михайло Горбачевский,** парох Слободи золотой коло Бережан, помер дня 30. січня с. р. в 52. році життя а в 25. р. сьвященства. Покійник, колісь москвофіл, перейшов у народний табор і щиро працював на народній ниві в місцевій читальні „Просвіти“ і „Соколі“. Полишив вдовицю, сына-питомця і дочку. В. в. п.!

**Нові книжки і видавництва.**

— **В. Антонович. Коротка історія Козаччини.** З ілюстраціями і картою України. Накладом Якова Оренштайна в Коломиї (яко ч. 100 до 103 видавництва „Галицька Накладня“). Стор. 232, м. 16-кн. Ціна оправ. прим. 1 К 60 з.

— **Лев Толстой. Живий труп.** Драма в 6-ти актах (12-ти картинах). З великорусского переклав Петро Білоскурский. Наклад Якова Оренштайна в Коломиї (ч. 85—86. „Галицької Накладні“). Стор. 112, м. 16 кн. Ціна оправ. прим. 80 с.

— **Пластові гри і забави.** З англійского переробив П. Франко. Львів, 1913. Стор. 52, 32-кн. Ціна 50 с. Продав книгарня Н. Тов. ім. Шевченка у Львові.

— **„Вістник культури і життя“** ілюстрований тяжевник, почав виходити в Києві (Влад. Либедська, 13) під редакцією П. Богацького і Гв. Хоткевича. Передплата для Австрії 10 К річно.

**Всячина.**

— **Віщованя для монархів на 1913. рік.** Забувонні люди вступають в новий 1913. рік з якимсь страхом і недовірем, думаючи, що 13-ка, яку у всіх краях уважають нещасливою, предсказує їм всякого рода невдачі. Та не менші нещастя очікують в сім році і європейских монархів, яких судьбу віщує після зьвізд (?) льондонський астролог проф. Рафаель. Як дійсний патріот, професор передісім розвідував ся у зьвізд про судьбу англійского короля, і вислід виїшов далеко не потішлючий. 1913. рік приладжує королеви Юрєви всілякого рода клопоти, особливе слідкувати буде ва ним безпека в другій половині року; по 24. серпня король небезпечно занедужає. Німецький цесар в сім році попадає „під сильний вплив Марса“. Астролог предсказує воєнні зарядженя в жовтні і листопаді, а великі несупокі в грудні. Окрім

того грозить цесареві безпека війни і недуга. На думку професора теперішній рік оден з найнебезпечніших для цесаря.

Жорстоку борбу з ріжними заговорами і заворушеннями прийде ся перенести в сім році також іспанскому королеви Альфонсові. Републіканці сильно підоймуть голову, а Альфонсові треба буде сильно випрямити сили, цюба удержати престол для себе. Понад се відчує король діймаючу втрату. Перський шах поступить дуже розумно, коли не буде цілком читати своєї будучини: ему віщує льондонський астролог прямо смерть із руки убийника. Італійський король буде мати тяжку політичну борбу і нову внутрішню війну. Також грецький король не може на нічо гарного числати в сім році. Одиноке потішаюче то те, що в краю сильно розвивне ся торгівля і т. д. Хто хоче, най вірять.

— **Американські відзнаки.** Американці носять тепер на своїм одязі гүзики, величвини долара, покриті написами, які є заразом інформаціями для публики. Мужчини носять пр. гүзики з написом: „Можу одружити ся!“ — або „Шукаю жінки!“ Женщини знова носять напись: „Глядаю мужа!“ Або також інші написи: „Мені добре веде ся!“ — або „Я зробив дуже гарний іатерес!“ — або також „Не зачіпай мене, бо я лихий!“ Було би ще більше по американськи, як би на гүзиках була напись: „В мене в голові січка!“?

**Наука, умілість і письменство.**

Іван Верхратский.

**Наша правопись.**

Лучило ся меві ходити до школи, коли то у нас ширилось язиче. Були також тогді ріжніці в правописи, на котрі однакож не звертано уваги. Писане рускої бесіди латинськими буквами, а польскою правописею рішучо відкидувало ся Русинами, а навіть декотрі приклонники польської правописи (Йосиф Ловинський) пізніше стали писати „русскими“ буквами, кирилицею або гражданкою. По виданю декотрих утворів Маркіяна Шашкевича і Граматки Якова Головацького язык руских писателів що раз більше занечищував ся, став що раз тяжший і безжизненнійший. На язык у Русинів тогді не зважано; „рускі буква“ се одно, що ободряло і оживляло Русинів, а дуже велику вагу мало тогді ы і ъ, на котрі, іменно на ъ, що части також нападаю, але безуспішно.

Я частин до школи „рускої“, так званої „повзутської“ (директором тої школи був Русин: Юркевич), котра містила ся тогді в ринку в теперішнім домі „Просвіти“. З великою охотою я вчив ся з власної пильности рускі евангелія на память. Вивчені евангелія я здавав перед моім катехитом к великій его радости (бл. п. катехит руский звав ся Левицький, тогді молодий, 26—30 літній мужчина). З руских книжок шкільних найліпше подобала ся мені: „Читанка для малых дѣтей до школьного и домашнего употребленія сочинена Маркіяномъ Шашкевичемъ ч. 7. Въ Львовѣ 1850. (вид. Гачицько Руска Матица). Ту книжочку я дуже полюбив і яко девятилітній хлопечко співав з захватом із „Пісень“ уміщених при кінци „Читавки“:

Вже сонце красно  
Хвалабогъ встало,  
Бачьте, якъ ясно  
Свѣтомъ засіяло;  
Ночній, сонливий  
Мраки розбило,  
Вже, ахъ Боже  
То твоє дѣло!

Дивно! ту книжочку я заховав на памятку по нинішній день — а мали ми і інші рускі шкільні книжки, але они не зробили на мене ніякого враженя; по скінченю шкіль нормальних я ті книжки продав як мені вже непотрібні, і навіть забув, як виглядали; лишень читанка Маркіяна Шашкевича остала мені яко дорога памятка по нинішній день.

Відтак я записав ся до гімназії академічної. По зданю іспиту вступного прийнято мене до I. класи. Викладний язык в тій гімназії був тогді німецький. Лише релігія і руский язык викладались в нашіх бесідах.



Для низшої гімназії була приписана читанка Ковальскоґо. В тій гімназії переважала правопись етимологічна, але в багатьох речах панувала „воля“, на що однак не звертано уваги. Перші мої учителі руского языка Цибики, Омелян Огоновский, Попель позволяли в задачах писати былъ і бувъ, жолтый, желтый і жовтый, волкъ і вовкъ, долгий і довгий і пр. Тимчасом, що раз більше проявляла ся неохота до языка літературного Русинів.

Р. 1859. відбули ся під проводом намісника гр. Агенора Голуховскоґо засідання\*), на котрих обрадувано о новій шкільній правописи рускій, котра вправді р. 1860. була введена в школах, але Русинами була ненавиджена, жадна книжка шкільна не була печатана в тій правописи, сама ж правопись р. 1861. міністерією Просвіти і Науки внесена і привернена правопись, якої перед тим Русини вживали. Заведеня давної правописи в школах вельми врадувало Русинів; тож викликували: вірність веде до побіди! Treue führt zum Siege! (Die ruthenische Sprach- und Schriftfrage in Galizien Lemberg. 1861. стор. LXV.).

Р. 1861. передостала ся до Галичини сумна вість о смерті Тараса Шевченка (ум. 26. лютого 1861.). Декотрі стихи Т. Шевченка в відписах ходили між нашими людьми, але про самого поета ледви чи у нас відано. Доперва р. 1862. більше зачато у нас займатися Шевченком і українською літературою. Старанем Ксенофонта Климовича відбуло ся перше поминальне богослуженя за Шевченка в право славній церкві 26. лютого 1862. Климович розповсюдив літографовані стихи Шевченка (Кавказ, Сон). Федор Заревич видавав „Вечерниця“, в котрих багато поміщав творів Шевченка, Куліша і інших українських писателів. До тогож причинив ся до розширення творів українських звисний „малорос“ бл. п. Богдан Дідицкий. Він то через купця Димета спровадив перший запас книжок українських, межі ними Кобзаря Шевченка, твори Куліша, Вовчка, Котляревскоґо... Продавав їх незвичайно дорого (через книгарню Ставропигійську). Мимо те ті так дорого продавані книжки розішлись скоро

межы рускою публикою, іменно межы молодежою\*\*). Російських книжок тоді Богдан Дідицкий не спровадив мабуть тому, бо тяжко було їх межы нашою публикою розпродати, ледви чиб їх тоді читала і розуміла. Але ті українські книжки стали для наших „старорусинів“ вельми неприємними. Публика, іменно молода, щораз більше нарікала на язык літературний Галичан, а українські книжки зискували, іменно у молодих, що раз більшого взяли. Тож наші „старорусини“ передовсім славляли свою „етимологическую“ правопись і морочили нашу публику, що в українських книжках язык єще б „ушов“, але правопись зовсім неможлива. Як жеж можна писати: стіль, стола, двірць, двора, всюда місто ъ пишуть і: діло, сімя, чоловікъ — місто ы пишуть и: гравця, риба і пр., те все неможливе. Нам слідує задержати наше „тысящелѣтнее правописанье“, а не вигадувати якісь чудовища. Те все морочило не одному голови, а старші майже без виному порікали правопись Українців. Але що до языка таки і межы старшими згадували, що „Слово“ такої пише нераз „за твердо“. Приклонники етимологічної правописи називали себе гордо „старорусинами“, „твердыми“. В етимологічній правописи оказували часто велику непевність і хитність. Іменно часто помилялись в писаню ы в назвицах на пр. Бѣлькѣ, Дудыкѣ, Юрыкѣ, Борысевиць, Гаврылюкѣ, Кобрынович, Решетылович, Струтыньскій, Тыховскій, — в названях місцевин: Гладышовѣ, Грыбовичи, Крыве, Мокрыны, Ратыще, Татарыновѣ, Устрыкы, Ярычовѣ, Гаврылювка, Крыче, Кудрынцѣ, Кутыска, Худыкобацѣ. Місто Львѣ в писали звичайно Львовѣ, декотрі твердили „Львѣгородъ“ або навіть „Львѣградъ“, додаючи часто „наш исконя рускій городъ“. \*\*\*)

\*\* Спроваджених книжок було що найбільше стокилькадесятъ. Купувала їх по найбільше молоді, переписувала і так розширяла головню також межы молодію в цілм краю. — I. B.

\*\*\*) Відай найтвердше буде „истинно руское“, Лембергъ. — Примітка складача.

(Дальше буде).

### Телеграми

з дня 6. лютого.

**Петербург.** Послухане кв. Гогенльогого у царя тревало понад годину. При врученю царского письма не був присутній міністер Сазонов. Кн. Гогенлього має одержати винї відповідь царя на письмо австрійскоґо монарха.

**Відень.** На вчерашнім засіданю скарбової комісії ведено наради над оподаткованем рільництва і духовних корпорацій. Підчас пересправи забрав голос мін. скарбу Залеский і вказав межы вшми на конечність прискореня праць комісії, коли загалом малий фінансовий вплив має бути переведений.

**Царгород.** Бомбардоване Адриянополя триває дальше. Болгарске військо підвадило Ізедікей і кілька сел під Чатаджею, а потім цофнуло ся. Вел. везир вернув вчера з Чатаджди.

**Париж.** „Matin“ доносить, що Болгари здобули кілька фортів на північний схід від Арнавтей і заповнили 800 турецких жовнірів і кількох офіцїрів.

**Софія.** Болгарске військо побито вчера турецку армію в Галіполї на полудне від ріки Кавак. Турки цофнули ся в незаді перед погонєю Болгарів до Буляр. Ся побіда віддає в болгарскї руки майже ціле побереже моря Мармара аж до Буляр.

**Царгород.** Правительство згодило ся на приїзд двох італійских воєнних суден.

**Токіо.** (ТКБ). Сойм ухвалив заяву недовіря правительству, почім відрочив ся на 5 днів.

**Гага.** (ТКБ). Голяндске правительство внесло в палатї начерк закона про зміну конституції. Начерк усуває загалне голосоване і заводить голосоване батьків і голов родини.

**Петербург.** Стан здоровля матери царя в вельми поважний.

I. B.

— **Хто ще не має** образа Візд Б. Хмельницкого до Києва“ зволить ласкаво поспішити ся з замовленем. Ціна: К 10 (люксусове К 16 на вицерпаню) пересилка К 1:20. Відповіді рами зі склом, оправою і опакованем: сальнові К 12, дубові і золоті по К 16, магоньові і плюшові по К 20, спеціальні К 28. Замовляти на адреси: І. Павлик або М. Кривецкий, Львів, Ринок 10, а також „Сокил-Батько“ Львів, Руска 20. Полекші в сплатах.

З днем 1. лютого с. р. отворено господарско-торговельну спілку

## „Злука“

склад рільничих знарядів, всякого рода добірного насїя, штучних навозів і т. д.

в Станіславові ул. Галиция.

Братя Хлібороби Станіславівцини, купуйте все, чого Вам треба, тільки в „Злукі“ — бо в тім Ваша користь!! 491(10)

Брошуру:

### Йосиф II. чи Ян Казимир?\*

(з нагоди святкованя мнимої 250-літної річниці естеваня Львівскоґо Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

## КІНО „КОПЕРНИК“

Sans-Rival

ул. Коперника ч. 9 у Львові.

Представленя відбувають ся щоденно від год. 4 до 11. В неділі і свята від 3 до 11.

Добірна програма.

489

## Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейскоґо.

**Замітка.** Поїзди поспішні означені грубим друком. Години нічні від 6:00 вечером до 5:59 рано означені підчеркненем чисел минутних.

### Візиты зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12:35, 3:40, 8:22, 8:35, 2:05§, 2:45, 3:45\*, 5:46†, 6:05, 7:00, 7:30, 11:10

\*) до Ряшева. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мшани.

До Підволочиск: 6:10, 10:35, §2:16, 2:27, 2:50†, 8:40, 11:13

†) до Красноґо. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Черновець: 2:50, 6:10, 9:15, 9:37, 2:25, 3:05\*, 6:28†, 7:58†, 11:00

\*) до Станіславова, †) до Коломиї, \*) до Ходорова кожного попереднього дня перед неділю і свята.

До Стрия: 6:00, 7:30, 10:02 §), 1:45, 6:50, 11:25 §) Від 16/6 до 8/9 включно лише в неділю і рим.-кат свята.

До Самбора: 6:58, 9:05, 3:50, 10:55

До Сокаля: 7:35, 2:21, 8:00, 11:35\*)

\*) до Рави рускої (лише в неділі).

До Яворова: 8:40, 5:45

До Підгаєць: 5:55, 4:53

До Стоянова: 7:55, 6:00

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6:25, 10:55, 2:29\*), 2:42, 3:07†), 9:01, 11:30

†) до Красноґо. \*) від 15/5 до 30/9 включно що дня.

До Підгаєць: 6:09, 1:21\*), 5:15, 10:40§).

\*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.

До Стоянова: 8:12, 6:17

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6:28, 1:40\*), 5:36, 10:59§).

\*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красноґо відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6:02,

Поручаємо книжку: *О. Стефан Білинский: „Матеріалістичний світогляд в кругах шкільної молодежи, его причини і наслідки“.*

Ціна 50 сот. (почтова оплата 5 сот.) Набувати можна в книгарні Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові, Ринок 10, або у автора, катехита гімназії в Жовкві.

Чистий дохід на „Ювілейну Захоронку ім. о. Маркіяна Шашкевича в Яворові“.

**Асекуруйте своє майко від огню**

## В „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кождий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускій товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати забезпеченя селянских будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 вносили зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огню скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінтелів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносять з кінець 1911 року 3,353,305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на житє у всіх догідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, пенсія).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від крадени з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векселі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

### Кризу до Львова

на головний дворець:

З Кракова: 2:22, 5:45, 7:25, 8:30, 1:10 10:05, 1:30, 2:00§), 5:40, 7:25†), 8:25, 9:50

\*) з Тарнова, §) від 15/5 до 30/9 включно щодня, †) з Мшани 15/6 до 30/9 включно щодня.

З Підволочиск: 7:20, 11:30, 1:50 §), 2:15, 3:05, 10:30, 10:48†)

†) з Красноґо, §) від 15/5 до 30/9 включно щодня.

З Черновець: 12:05, 5:15 §), 5:45†), 7:40, 10:25\*), 1:55, 5:52, 6:25, 9:31

\*) зі Станіславова, †) з Коломиї, §) з Ходорова кожного слїдуєчого дня по неділі і свята.

Зі Стрия: 7:28, 11:40, 4:25, 6:45, 10:19 §), 11:00 §) від 16/6 до 8/9 включно лише в неділі і римо-кат. свята.

З Самбора: 7:50, 9:55, 2:10, 8:30

Зі Сокаля: 7:10, 1:25, 7:57

З Яворова: 8:12, 4:20

З Підгаєць: 11:10, 10:20

Зі Стоянова: 10:01, 6:30

на дворець „Львів-Підзамче“:

З Підволочиск: 7:01, 11:11 (3:05\*), 2:00, 5:10, 10:12, 10:31†)

†) з Красноґо, \*) від 15/5 до 30/9 включно щодня.

З Підгаєць: 7:26\*) 10:49, 6:29\*) 10:01, 12:00§)

\*) з Винник, §) з Винник лише в суботу і неділю.

Зі Стоянова: 9:21, 6:11

на дворець „Львів-Личаків“:

З Підгаєць: 7:08\*), 10:31, 6:11\*), 9:41, 11:43§)

\*) з Винник, §) з Винник в суботу і неділю.

З Брухович: що дня 6:55.

Локальні поїзди.